

Prve informacije o namerni reorganizaciji so med ljudmi. Seveda bi bilo naivno pričakovati, da bo takoj ves kolektiv navdušen nad predlaganimi spremembami. Zelo pomenljivo bi lahko verigarško mnenje opredelili, da so nekateri za spremembe, nekateri proti njim, nekateri pa se na zadevo požvižgajo. Če je stvar res taka, potlej se bo vnaprej bil boj za tiste, ki se zaenkrat na zadevo požvižgajo. Toda pri tem je vendarle zanimivo vprašanje, kdo bo ta boj bil? Zanesljivo bo to komisija, ki reorganizacijo pripravlja in »komisija v senci«, ki je proti reorganizaciji. Zanimivo je, da sta moč in vpliv »komisije v senci« skoraj večja od uradne komisije. Načinov, kako se ubraniti reorganizacije, je več: lahko deklarativno vztrajaš na sedanjem stanju, kar je slabo, kajti sedanja organiziranost resnično pušča na vseh koncih in krajih. Lahko pa greš v drug ekstrem in zahtevaš tako hude spremembe, da niso mogoče — v našem primeru se zavzameš za enovito DO. Takšna reorganizacija bi bila v nasprotju z zakonom o združenem delu, zato ob tej zahtevi dejansko ostaja status quo in nihče ne bi izgubil položaja. S položaja pa tako ali tako nihče ne gre prostovoljno (le redki »norci« smo to že naredili).

Ob tem je zanimiv še prostor za delovanje uradne komisije za reorganizacijo in »komisije v senci«. Prva ima navidez vse možnosti javnega prepričevanja in dokazovanja, druga pa teh možnosti nima in je pravzaprav navidezno v bistveno slabšem položaju. Toda ta položaj je slabši zgolj navidezno. Pollegalne in legalne poti v doziranju informacij delavcem so lahko zelo učinkovite, saj je že zdavnaj znano, da smo ljudje proti vsem uradnim linijam in da je vedno lahko tako vprašati ali zahtevati nekaj, na kar se ne da odgovoriti, ali se ne da opraviti. Da je temu res tako, dokazujejo nedavni zbori delavcev, kjer so se pokazale opisane metode v vsej svoji barvitosti. Ocenjujem, da so tudi dovolj uspešne in učinkovite in javno mnenje jim je kar dobro prisluhnilo. Poglejmo najbolj pogoste pripombe in vprašanja zborov:

— s tozdi res nikamor več ne gre, zato se reorganizirajmo v enotno DO, kot se je Elan, kaj bi vedno poslušali politike;

— zakaj je zopet potrebna reorganizacija, in če je sedanja slaba, ali so bili tisti, ki so jo napravili, nesposobni;

— zahtevamo izračun, koliko več denarja bo prinesla nova organiziranost Verige;

— ali bo šefov več ali manj.

Priznati moramo, da so na prvi pogled nekatere pripombe povsem logične in utemeljene, vendar ko na zboru pojasniš stvari in ljudje ponovno, čez par minut postavijo isto vprašanje ali pripombo, potem lahko veš, da so zmanipulirani. To manipulacijo bom poskušal tudi razložiti.

Prepričan sem, da nihče v Verigi ni toliko neumen in trdoglav, da ne bi razumel dejstva, da proizvodni proces za izdelavo vijakov ni enak, niti podoben procesu za izdelavo pnevmatskega cilindra. Če pa to ni isti proizvodni proces, tudi ne more biti tako organiziran, ker zakon tega ne dopušča. Tudi nihče v Verigi ne pozna motivov združitve v enovito DO, ki jih je imel Elan, z druge strani pa tudi ne bi bilo niti strokovno, niti moralno pošteno, da bi Verigo reorganizirali na osnovi vzrokov, ki so v Elanu. To lahko razume vsakdo, če hoče, če pa ljudje vztrajajo na imperativu združitve v enovito DO, je lahko presoditi, da so zavedeni. Ta zavedenost pomeni direktno vodo na mlin tistih, ki jim sedanja organiziranost omogoča korist.

Prav tako je ta trenutek povsem depasirano pogrevati vprašanje ustreznosti ali neustreznosti obstoječe organiziranosti. Vsi vemo, da taka kot je sedaj, ni bila nikdar postavljena. Ob tem je danes nemogoče ugotoviti, ali je bila pred 12 leti optimalna ali ne. Dejstvo je, da danes ne ustreza več ali najmanj iz dveh razlogov: ker poslovne funkcije in delovni proces ne potekata skladno s postavljenimi organizacijo in ker so se razmere toliko spremenile, da je organizacijski kalup izpred 12 let preozek. Te spremembe so eksplicitne tako v opremi, kot v kadrih. In čemu služi tako vprašanje? Nedvomno pridobivanju tistih še zaposlenih verigarjev, ki so sedanjo organizacijo pred leti postavljali, saj bi z argumenti, da je bila ne-kvalitetna, v bistvu prigovarjali njihovem delu, za kar pa zaradi časovne oddaljenosti nimamo argumentov.

Najbolj hvaležen argument za zavračanje razlogov reorganizacije je ekonomski izračun učinkov, ki naj bi jih reorganizacija prinesla. Točno jih ni možno izračunati, približna prognoza pa je vedno oporečna.

Pesem kot darilo

Hvala ti, mamica,
ker si me želela,
ker si me pod srcem nosila
in me v mukah rodila.
Spretno ti si me previla,
skrbela zame
in me negovala,
da sem tako lepo napredovala.
Hvala ti, mamica,
da me imaš rada.

Hvala ti, babica,
ker si rodila mamico,
ker si me pazila
in me s pesmijo umirila,
me pri očku vedno izgovorila
in mi toliko lepega naredila.
Babica, mamica, vedno vaju
bom ljubila
in vajine dobrote nikoli
izrabila.

Hvala ti, tovarišica učiteljica,
ker si me pisati, risati učila
in me za življenje dobro

podučila
in mi glavo vsak dan bistrila.
Hvala ti za modrosti,
ki si mi jih dala
in me z znanjem obdarovala.

Tanja, Maja, Tanja, Mateja,
Vesna, Petra, Urška
Novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

V vsakem slučaju bi vsakršni izračun gospodarskih učinkov temeljil na špekulaciji, oziroma najmanj na mnogih predpostavkah, katerih uresničitev je bolj ali manj verjetna. Kljub temu pa trdim, da bo reorganizacija prinesla boljše ekonomske rezultate. Če vzamemo samo podatek, da so lani stroji v Verigi (samo v proizvodnih obratih) stali 4 mesece in da je zanesljivo vsaj polovica zastojev organizacijske narave, potlej ob le minimalnem izboljšanju organizacije lahko prognozujemo vsaj za en mesec več proizvodnje, kar pomeni najmanj en mesečni osebni dohodek več. Ob takšni kalkulaciji se lahko vsakdo spotakne in je

onemu, ki se želi spotikati v reorganizacijo kot naročena, da najde kup ugovorov, da vse to ni zanesljivo. Zanesljivega pa pri nas res ni ničesar, saj se ob vsakem času znamo potruditi in dokazati, da nekaj ne gre.

Najbolj vžge med ljudmi dilema, ali bo po novem več ali manj šefov. Tudi tako vprašanje ocenjujem kot provokacijo, saj zaradi reorganizacije ne bomo zaposlili dodatnih delavcev. Namen reorganizacije je v prvi vrsti to, da se strokovno okrepi proizvodnja, ki sedaj teče brez enega samega inženirja. To pa v sedanjih pogojih ni več vzdržno. No, odgovor na prvotno zastavljeno vprašanje

je negativen — šefov bo celomanj kot jih je sedaj in vsakdo, ki je kolikor toliko hotel vedeti, je iz razprav po zborih in delavskih svetih, to lahko izvedel.

Kakorkoli, eno je jasno, Veriga s tako organizacijo kot doslej nima možnosti za napredek. Pa ne le za napredek, z obstoječo organiziranostjo nimamo šans niti za relativno stagniranje (ki pa je absolutno tudi napredek). Če se bomo torej odločili za negovanje starega »dobrega« stanja, potem naredimo vsaj eno: za naše otroke poiščimo zaposlitev v drugih tovarnah!

F. Č.

Južica 1965-1985

Proizvodnjo in predelavo žice sami niso mogli rešiti. Poleg obstoječih in novozgrajenih tovarn v Kninu in Konjici so bila v šestdesetih letih vlaganja v proizvodnjo vijakov v Valjevu, Kičevo, Goraždu in drugod, s tem se je tako razdrobljena industrijska potrošnja vijakov začela deliti na neracionalno veliko število dobaviteljev.

Navedene okoliščine so naložile vijakarjem nalogo, da pogumneje vzpostavijo tesnejše medsebojne odnose. Zakon o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu iz leta 1950 je bil osnova za intenzivne priprave, ki so se odvijale v letu 1962, s ciljem, da se vsekakor podpiše dokument o določeni vrsti sodelovanja. V alternativni med poslovnim združevanjem in poslovno-tehničnim sodelovanju je prevladovalo prepričanje, da je v prvi fazi slednje ugodnejše. Tako je 20. februarja 1963 v Konjici sprejet Dogovor o poslovno-tehničnem sodelovanju, ki so ga podpisali naslednji proizvajalci vijakov: Petar Drapšin — Novi Sad, Tovarna vijakov — Ljubljana, Gradac — Valjevo, Tovarna verig — Lesce, Metalac — Mrkonjič Grad, Tvornica vijaka — Knin, Igman — Konjic, Plamen — Kropa, Pobjeda — Goražde, Mehanotehnika — Izola, Brača Košljčevići — T. Veleš, Tane Čaleski — Kičevo, Mikron — Matulji, Fabrika mostova i skret. — Niš, Pakram — Pakrac i Favro — Klado.

Začetki koordinacije dela pri predelovalcih žice se pojavljajo proti koncu petdesetih let, t. j. takoj po koncu prve stopnje industrializacije naše dežele. Kot posledica razvoja, strojegradnje, lahke industrije in potreb široke potrošnje je prišlo do rekonstrukcije obstoječih in izgradnje novih tovarn pletiva, žebeljev, vijakov, verig in podobnih proizvodov. V istovrstni proizvodni so bili obstoječi in novi proizvajalci navezani drug na drugega, tako zaradi izmenjave tehnoloških izkušenj kakor tudi zaradi dogovora o stalno prisotnih vprašanih oskrbe, plasmana ali razvoja.

Iz tega obdobja je poznano sodelovanje npr. proizvajalcev žebeljev, kjer so Žeče Karlovac, Železarna Jesenice, tedanji Alipašin most in Petar Drapšin v nizu sestankov usklajevali plasman in cene na domačem trgu in posebno vedno aktualen izvoz žebeljev v ZDA. Podobna vprašanja so postajala stalna preokupacija tudi drugih predelovalcev žice, na katere je bilo potrebno dati skupne odgovore. Razprave o vprašanih, kot so razvoj predelave žice, plasman proizvodov, odnosi z industrijo in trgovino, so postopoma prerasla v potrebo, da se za posamezne grupe žičnih proizvodov vodi skupna poslovna politika.

Potreba o dogovarjanju in usklajevanju interesov se je izražala posebno pri tistih grupacijah, ki so se vključevale v industrijsko kooperacijo s strojegradnjo, ladjedelništvom in kovinskopredelovalno industrijo. Zato je bilo normalno, da so se v taki situaciji med prvimi našli proizvajalci vijakov, ker je intenzivni razvoj domače industrije zahteval spremembe v načinu in odnosih industrijske kooperacije. Močna tuja konkurenca, na katero se je tedaj v glavnem naslanjala domača industrija, je ustvarjala vijakarjem mnoge težave, ki jih po-

leži obstoječih in novozgrajenih tovarn v Kninu in Konjici so bila v šestdesetih letih vlaganja v proizvodnjo vijakov v Valjevu, Kičevo, Goraždu in drugod, s tem se je tako razdrobljena industrijska potrošnja vijakov začela deliti na neracionalno veliko število dobaviteljev.

Navedene okoliščine so naložile vijakarjem nalogo, da pogumneje vzpostavijo tesnejše medsebojne odnose. Zakon o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu iz leta 1950 je bil osnova za intenzivne priprave, ki so se odvijale v letu 1962, s ciljem, da se vsekakor podpiše dokument o določeni vrsti sodelovanja. V alternativni med poslovnim združevanjem in poslovno-tehničnim sodelovanju je prevladovalo prepričanje, da je v prvi fazi slednje ugodnejše. Tako je 20. februarja 1963 v Konjici sprejet Dogovor o poslovno-tehničnem sodelovanju, ki so ga podpisali naslednji proizvajalci vijakov: Petar Drapšin — Novi Sad, Tovarna vijakov — Ljubljana, Gradac — Valjevo, Tovarna verig — Lesce, Metalac — Mrkonjič Grad, Tvornica vijaka — Knin, Igman — Konjic, Plamen — Kropa, Pobjeda — Goražde, Mehanotehnika — Izola, Brača Košljčevići — T. Veleš, Tane Čaleski — Kičevo, Mikron — Matulji, Fabrika mostova i skret. — Niš, Pakram — Pakrac i Favro — Klado.

S tem dogovorom so bili potrjeni skupni cilji ustanoviteljev, kot so usklajevanje programa proizvodnje in planov razvoja, predlaganje sistemskih ukrepov, spremljanje in analiza trga, posli v zvezi s plasmanom in cenami, oskrba, standardizacija in drugo. V ta namen so bili predvideni trije koordinacijski odbori: za razvoj — s sedežem v Kninu, za tržišče — v Lescah in za standardizacijo — v Novem Sadu. Z dogovorom so bili potrjeni medsebojni odnosi vijakarjev, s tem pa tudi začetek sodelovanja združenih proizvajalcev vijakov na jugoslovanskem trgu.

Z delom na skupnih poslih preko koordinacijskih odborov so vijakarji hitro ugotovili, da poslovno sodelovanje kot dogovorjena oblika združenega dela predstavlja samo prehodno fazo in da narava poslovne zahteva prehod na višjo obliko sodelovanja — na poslovno združevanje. Na osnovi Zakona o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu je bil v teku leta 1965 pripravljen in 25. novembra istega leta podpisan Dogovor o ustanovitvi Poslovnega združenja proizvajalcev vijakov. Podpisniki tega Dogovora so bili: Petar Drapšin — Novi Sad, Tovarna verig — Lesce, Igman — Konjic, Metalac — Mrkonjič Grad, Tane Čaleski — Kičevo, Tovarna vijakov —

Ljubljana, Tvornica vijaka — Knin, Gradac — Valjevo, Mikron — Matulji, Utenzilija — Zagreb.

Zahvaljujoč temu aktu se 25. novembra 1965 šteje kot dan ustanovitve našega združenja proizvajalcev in predelovalcev žice Jugoslavije.

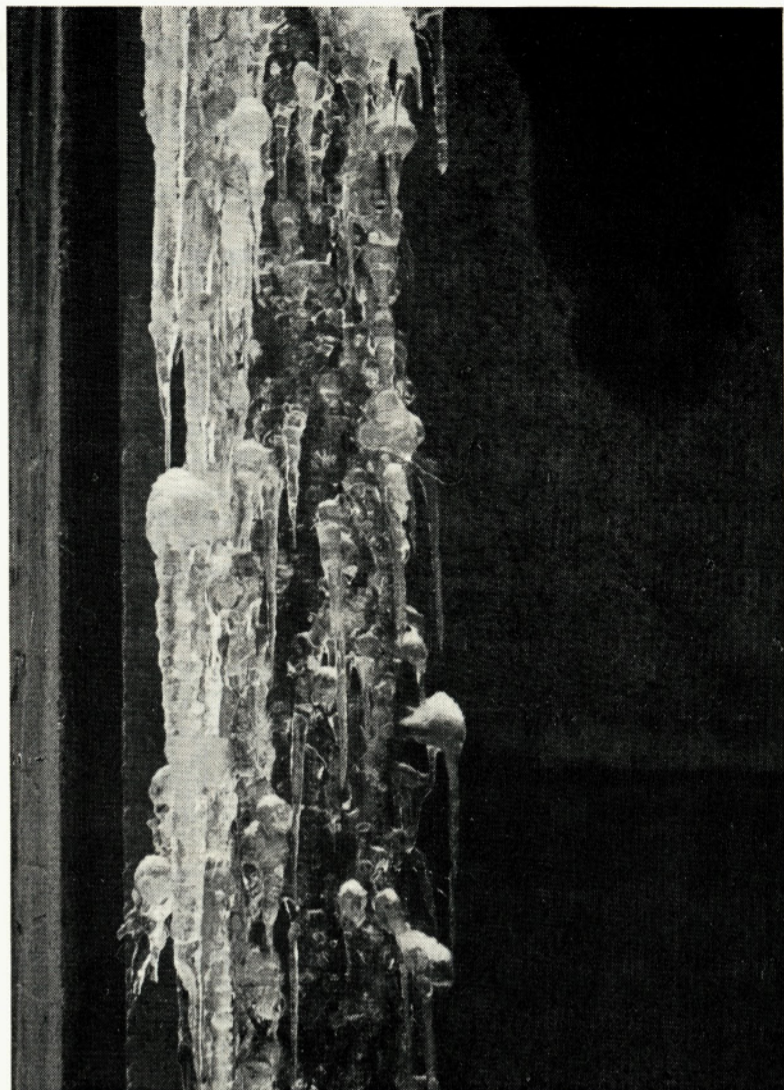
Z Dogovorom so bili potrjeni skupni cilji, podobni tistim iz obdobja poslovnega sodelovanja, v katerem je predmet poslovanja Združenja vseboval zelo široko področje aktivnosti. Za opravljanje teh skupnih poslov je bil formiran urad Združenja z nalogo, da opravlja strokovne in komercialno-tehnične posle. S strani Upravnega odbora je bil imenovan direktor urada z omejenimi pooblastili v odnosu na Združenje, delo Združenja pa je reguliral Statut.

V začetku leta 1968 je grupa proizvajalcev žičnih proizvodov formirala iniciativni odbor, ki je v njihovem imenu predlagal, da se proizvajalci in predelovalci žice pridružijo obstoječemu združenju vijakarjev. Upravni odbor UVI je sprejel ta predlog, s tem pa se je začela nova etapa združevanja in razvoja poslovnega sodelovanja na področju predelave žice. Po formalno pravnih vprašanih na ustanovnem sestanku skupnega Upravnega odbora 26. novembra 1968 je grupacija žičarjev in vijakarjev podpisala Dogovor o ustanovitvi Poslovnega združenja proizvajalcev žice, žičnih in vijakovih proizvodov, katerih delo se je odvijalo preko novoustanovljenih svetov — Svet žičarjev in Svet vijakarjev.

Poleg obstoječih proizvajalcev vijakov so bili s spremembo in dopolnitvijo registracije novega združenja med nove člane sprejeti: Železarna Zenica (s svojo predelavo žice), Otočanka — Zadar, Pletilnica — Sodražica, Elektroda — Zagreb, Žična — Celje, Milan Vidak — Futog, Radulaška — Novi Beograd, Žeče — Karlovac, Plamen — Kropa, Dalmastroj — Split, Železarna Jesenice, Min — Svrljig, Sila — Stara Moravica, Kovinar — Jesenice, Mehanotehnika — Izola in Jugobeton — Zagreb.

Tako se je pokazalo, da so svoje zanimanje za združeno delo na skupnih nalogah našli vsi industrijski proizvajalci in predelovalci žice v državi. Ustanovljeno je bilo združenje proizvajalcev z bogato in raznovrstno vsebino dela, ki je zaradi svoje vloge in značaja hitro dosegla nesporno afirmacijo med delovnimi in prometnimi organizacijami kot tudi številnimi institucijami, s katerimi je bila poslovno vezana.

V skladu z novim Zakonom o poslovnem združevanju, sprejetem leta 1972, so vsi prej združeni proizvajalci in predelovalci žice 24. aprila 1973 sprejeli Dogovor o poslovnem združevanju na novih osnovah. Poleg posameznih tovarn

in obratov v sestavu RMK Zenica in Železarne Jesenice je ta Dogovor podpisalo 23 organizacij, h kateremu so naknadno pristopili še Novkabel — Novi Sad, ITPP — Ribnica, Lemind — Leskovac, Vinex — Kosovska Vitina, TIK — Kobarid in Vis — Svilajnac. V nazivu združenja se je dodala beseda »Jugoslavije« kot izraz skupnosti skupne jugoslovanske proizvodnje in predelave žice.

S sprejetjem Zakona o združenem delu (1976) je prenehal veljati Zakon o poslovnem združevanju, a v skladu z nadaljnjim razvojem samoupravljanja so se pojavile nove oblike združevanja in poslovnega sodelovanja v gospodarstvu, kot so:

— združevanje v poslovne skupnosti

— združevanje v skupnosti za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje in drugo.

Z novim Zakonom je zagotovljena polna uveljavitev delavskega samoupravljanja, medsebojni odnosi združenih organizacij združenega dela. Zagotovljeno je funkcioniranje delegatskega sistema v tozdih, usmerjena dejavnost je oblika združevanja, razmejene so funkcije upravnih, izvršnih in poslovnih organov in zagotovljen je vpliv in nadzor nad delom in zakonitostjo dela s strani družbenopolitičnih organizacij, a združeno delo dosega in razpolaga z dohodkom na nivojih, na katerih se ustvarja.

Soglasno z odredbami Zakona o združenem delu je naše poslovno združenje pristopilo h konsolidaciji svojega dela tekom leta 1977. S ciljem nadaljnega posodabljanja dela in poslovanja so obstoječi organi upravljanja inicirali

tekst Samoupravnega sporazuma o združevanju zaradi sprejetja sklepa o opredelitvi za enega od organizacijskih oblik združevanja, ki jih predvideva Zakon o združenem delu. Sledila je javna diskusija in postopek sprejemanja sporazuma preko referendumov delovnih in osnovnih organizacij, potencialnih članov nove skupnosti. Rezultat teh referendumov je pokazal, da se je v vseh 33 dotedanjih članov poslovnega združenja izjasnilo za združevanje v novo poslovno skupnost, kakor tudi novi člani Lanac — Zagreb, Unis RO za izradu i preradu žice — Goražde, Metalprodukt — Šandrovac i Kolubara Metaloprerađivački pogon — Vreoci. Samoupravni sporazum o združevanju v poslovno skupnost proizvajalcev in predelovalcev žice Jugoslavije so bili sprejeti delegati na ustanovni skupščini Skupnosti 7. decembra 1978 in velja še danes.

Po transformaciji po Zakonu o združenem delu združeni proizvajalci in predelovalci žice nadaljujejo s širjenjem medsebojnega sodelovanja v nizu oblik skupnega delovanja. Kot tipično jugoslovanska Skupnost danes združuje 54 osnovnih in delovnih organizacij, od katerih devet sestavlja predelavo žice v RMK Zenica, osem v Slovenskih železarnah, tri v Unisu in 34 proizvajalcev in predelovalcev žice iz vseh republik in pokrajin. Po sporazumu se poslovno-tehnično sodelovanje in koordinacija aktivnosti sorodnih organizacij odvija v naslednjih svetih proizvajalcev:

(Nadaljevanje prihodnjič)

Obisk KUD Veriga v Kostolcu

V začetku marca je KUD Veriga organiziralo trodnevni izlet z nastopom folklorne skupine v Kostolcu. Kulturno društvo Kostolac je s svojo folklorno skupino že štirikrat nastopalo pri nas na Bledu in vsakokrat so povabili naše predstavnike, da jih obiščejo in pripravijo tudi program za nastop. Letos je torej Verigarjem, kljub določenim težavam, to tudi uspelo. Kostolac so poleg članov folklorne skupine obiskali tudi predstavniki likovne skupine in sindikalni poverjeniki, ki so bili gostje tamkajšnjega Aktiva žena. Članice tega aktiva so bile tudi že naše gostje, saj so maja lani pripravile v naši delovni organizaciji lepo razstavo njihovih ročnih del.

Odpotovali smo z vlakom in po deseturni vožnji prispele v jutranjih urah v naše glavno mesto, ki pa po urejenosti ali boljše rečeno neurejenosti glavne železniške postaje tega naziva vsekakor ne zasluži. Tam so nas s svojim avtobusom pričakovali predstavniki KUD in Aktiva žena in nas mimo Požarevca odpeljali v Kostolac, ki je približno 120 km oddaljen od Beograda. V dvorani, ki je pod okriljem njihove največje organizacije Elektro industrijskega kombinata in služi za razne slavnostne seje in za seje delavskega

sveta, so nam zaželeli dobrodoščilo tako predsednik KUD kot tudi člana delovnega kolektiva Kombinata. Nato so nas, ker pač nimajo možnosti namestitve v hotelu, peljali na svoje domove in tam smo ostali tudi čez noč. Treba je priznati, da so bili vsi izredno gostoljubni in dobro razpoloženi, vsak je svojega gosta sprejel kot prijatelja.

Naslednje jutro smo se z zbornega mesta odpeljali v 12 km oddaljeni Požarevac, ki ima približno 45.000 prebivalcev in nekaj znamenitosti, vrednih ogleda. Tako smo najprej obiskali galerijo svetovno znane slikarske Milene Barili — Pavlovič. Galerija sama je nameščena prav v rojstni hiši te velike umetnice, ki je slikala in tudi pesnila. Razstava slik v galeriji je navidezno razdeljena v dva dela, in sicer predstavlja prvi del slikarko kot izredno portretistko — največkrat je portretirala sebe, drugi del pa sestavljajo slike nadrealizma, ki jih je slikarka ustvarila v New Yorku, kjer je tudi bivala. Njen oče je bil iz slavne umetniške rimske družine Barilijev in tako je bila tudi Milena po smrti pokopana v to družinsko grobnico v Rimu. V njenem rodnem Požarevcu pa njej v spomin organizirajo slikarski bienale tujih slikarjev.

Ogledali smo si tudi narodni muzej, v katerem so zelo zanimive stare izkopenine iz okolice Požarevca, tudi iz Kostolca, kjer so našli arheološko izredno dragocene predmete, kot so orožje in orodje iz kosti, nakit in podobno. V tem muzeju se nahaja tudi orožje iz obdobja med obema vojnama, posebno mesto pa zavzema partizanski muzej, kjer so razstavljeni predmeti iz druge svetovne vojne in osebni predmeti voditeljev partizanskega gibanja v tem kraju.

Sam Požarevac pa za nas razvajence — kar se okolja tiče — ni bil posebno zanimiv, verjetno je bila temu kriva tudi obilica pomladnega blata.

Po vrnitvi v Kostolac smo si v njihovem kinu ogledali film o tem kraju, ki so ga posneli leta 1979. Film prikazuje razvoj samega kraja in njihovega Elektro industrijskega kombinata od uvedbe samoupravljanja pa do leta 1979. V njem smo si lahko ogledali njihov premogovnik, v katerem je dnevni kop lignita, gradnjo nove termoelektrarne, ki sedaj že obratuje, posebno zanimivo pa je bilo videti, kako si prebivalci tega naselja organizirajo svoj prosti čas, ki ga izpolnijo predvsem s športom in folklornim plesom. Zelo so ponosni na svojo folklorno skupino in ji nudijo tudi primerena sredstva in možnosti za delo.

Zvečer je bil v počastitev dneva žena skupni nastop folklornih skupin KUD Verige in Kostolca v njihovi športni dvorani. Dvorana je bila prepolna in obiskovalci so res imeli kaj videti. Člani naše folklorne skupine so prikazali v tem nastopu plese iz Prekmurja, banatski ples in na koncu venček gorenjskih plesov, s katerimi so gledalce najbolj navdušili. Skupina iz Kostolca, ki je bila tudi številčnejša, pa je v izredno lepih nošah prikazala splet vlaških plesov. Najbolj pa smo bili gledalci navdušeni nad ukrajinskimi plesi, katerih sestavni del so tudi liki, ki že spominjajo na akrobacije. Nastop sta z njihovimi narodnimi pesmimi popestrila tudi pevca narodne glasbe. Skoraj dveurni nastop obeh skupin se je ob koncu zil v celoto, ki je nudila obilo umetniškega užitka.

Potem je bila na vrsti še skupna večerja in družabno srečanje, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Kombinata. Kulturni društvi sta si izmenjali spominska darila, tov. Mlakarjeva pa se je v imenu KUD Verige gostiteljem zahvalila za izreden sprejem in gostoljubje. Proti jutru smo se poslovili, kajti čakala nas je še dolga pot domov.

Taka srečanja vsekakor stimulatивно vplivajo na delo neke skupine, najsi bo to folklorna ali likovna, zato se tudi udeleženci — člani KUD, zahvaljujejo naši delovni organizaciji, ki je z odobrenim prostim dnevom omogočila udeležbo na srečanju.

F. M.

Da se ne bo več ponovilo!

V obratu nove galvanike v leški Verigi, ki je bila zgrajena leta 1983, je izbruhnil požar.

Tehnološki postopek cinkanja je v celoti mehaniziran — avtomatiziran po zadnjih dosežkih znanosti in tehnike.

Kljub temu smo zopet padli na izpitu v požarni varnosti, milo rečeno zaradi neznanja. Do požara po vsej verjetnosti ne bi prišlo, v kolikor bi že v fazi projektiranja galvanске linije upoštevali tudi požarno varnost. Nepričakovano je zagorelo in zdaj je prepozno razmišljati o vseh mogočih subjektivnih in objektivnih napakah, kot je to v navadi v naši vsakdanji praksi.

Poglejmo si primer od blizu:

začelo je goreti v kadi, ki je bila obložena v gumo in napolnjena z agresivno raztopino 20 odst. solne kisline z dodatkom inhibitor dezoksa — Be 71120, ki se uporablja v tehnološki liniji za dezoksidacijo izdelkov. Raztopino je treba segrevati in vzdrževati na temperaturi 40 °C. Na ustrezno temperaturo raztopino segrevajo električni grelci, ki so varovani s termostatom. Vklapljanje omenjenih grelcev je možno izvajati ročno preko stikala ali z nastavitvijo avtomatskega časovnega releja. Avtomat so uporabljali samo takrat, ko so delali na liniji v dveh izmenah. Raztopino je po prekinitvah dela treba segre-

vati najmanj dve uri, da se dobi delovna temperatura. Zato je v primerih dvoizmenskega dela vklapljal grelca avtomat — časovni rele že ob četrty uri zjutraj.

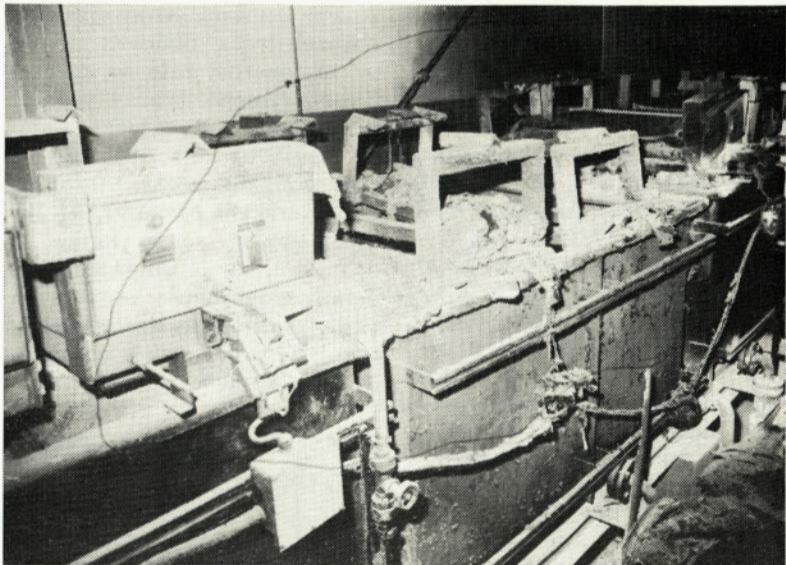
Tehnološki postopek zahteva, da je treba občasno izrabljeno kopel zamenjati. Praznenje kopeli in čiščenje kadi je bilo izvedeno 13. 12. 1985 ob koncu dela druge izmene s tem, da se v kad nalije novo raztopino naslednji dan. Avtomatski časovni rele je vplopil grelce ob 4. uri zjutraj. Ker ni bilo raztopine v kadi, je prišlo do pregretja. Najprej se je vnela gumijasta obloga v kadi, nato pa plastični bobni in električna instalacija. Očitno je, da bi moral nekdo pravočasno poskrbeti za izklop avtomata oziroma grelcev. Ker pa to ni storil, je zagorelo. Pravtako bi se to lahko zgodilo, če bi raztopina nekontrolirano iztekla zaradi možnih poškodb na kadi (dotrajana obloga, okvara ventila itd.).

Kaj je treba storiti?

V sistem za električno napajanje je treba vgraditi manjkajoči varnostni element, ki bo zagotavljal dvojno varnost tudi v primerih, kadar raztopine ni v kadi.

Iz izkušenj se moramo tudi nekaj naučiti, zato moramo v bodoče več pozornosti vlagati v preventivo požarnega varstva, saj bomo le tako preprečili take in podobne požare.

SVD

OBVESTILO UPOKOJENIM BORCEM SŽ VERIGA LESCE

Na občnem zboru ZB Verige Lesce je bilo postavljeno vprašanje, ali je povečanje odpravnin borcem ob odhodu v pokoj skladno s samoupravnimi akti.

116. člen sporazuma o delitvi OD govori o tem, da se borcem NOV poveča odpravnina za 8 odst. povprečnega OD v DO v preteklem letu. Pod povprečnim OD v preteklem letu se razume mesečni OD, kar se uporablja kot osnova tudi za druge vrste izplačil. Zato obveščamo vse upokojene borce, da je bil dodatek pri odpravnini pravilno izračunan in ne bomo izplačevali razlik.

Kako se Jože Tonejc spominja 50 letnega delovanja prostovoljnega gasilskega društva Veriga

Prostovoljno gasilsko društvo Veriga Lesce letos praznuje eno pomembnejših obletnic svojega obstoja in delovanja, in sicer petdesetletnico.

1936 leta je bil eden izmed prvih članov gasilskega društva tudi tov. Jože Tonejc, ki se pričetka delovanja in samega razvoja gasilskega društva še živo spominja, kajti gasilstvo še danes izpolnjuje velik del njegovega življenja. In zakaj smo ob tem velikem jubileju gasilskega društva o njegovi dejavnosti in razvoju vprašali prav tov. Tonejca? Dovolj teh ten vzrok je že njegovo 42 letno poveljevanje temu društvu, poleg tega pa je za svoje vestno delo prejel 3 druge in eno tretjo gasilsko zvezdo GZJ, gasilsko odlikovanje II. in III. stopnje GZS in občinsko priznanje I. stopnje. Čeprav o teh priznanjih ne govori mnogo, vsekakor kažejo na velik prispevek tov. Jožeta k razvoju in strokovni usposobljenosti društva.

V tovarno je tov. Tonejc prišel že leta 1923 in postal varilec. Delo je bilo naporno, saj se je tudi delovni čas, ki je trajal dvanajst in več ur, bistveno razlikoval od današnjega.

Kdaj se je spoprijel s prvim požarom? Le-ta je v tovarni izbruhnil leta 1936 in čeprav delavci niso imeli nikakršnih gasilskih pripomočkov, so ga zaradi ugodnih vremenskih razmer kmalu pogasili. Takrat se je prvič pokazala resnična potreba po varstvu pred požari in s tem tudi po varovanju premoženja. Upravitelj tovarne je v te namene zato tudi imenoval nekatere delavce za varuhe pred požari. To so bili: Anton Prešeren, Jože Humerca, Valentin Primožič, Jože Prešeren, Avgust Petelin, Gabrijel Plemelj, Pavel Magdič, Anton Kirin, Janez Zupan, Metod Zrnec, Jože Tonejc in Jože Podobnik. Njihova naloga je bila med delovnim časom paziti na kritične točke, kjer bi lahko izbruhnil požar, preden so odšli domov, pa so še posebej pregledali vse obrate. V takratnem tovarniškem posloplju sta imela stanovalji tudi dva delavca tov. Kos in Rajhard in bila zato

imenovana za nočna čuvaja.

V letu 1937 se je pojavil prvi večji požar na ostrešju kovačnica. Ker v bližini ni bilo večje količine vode, tudi gasilci iz Radovljice, ki so že imeli nekaj opreme, niso bili v veliko pomoč. Požar so s težavo pogasili in obvarovali ostala poslopja. Po tem dogodku je upravitelj tovarne delavcem priporočil še večjo budnost, to pa je bilo tudi vse, čeprav so delavci sami na prostovoljni bazi želeli ustanoviti pravo gasilsko društvo. Tudi pri požarih v okolici tovarne bi radi pomagali, vendar so v večini primerov lahko le reševali stvari, gašenje pa zaradi pomanjkanja opreme in vode ni bilo mogoče.

V štiriletnem obdobju druge svetovne vojne so se razmere v splošnem močno poslabšale. Tako so veliko delavcev tovarne, ki ni več obratovala, določili za popravilo predora v Radovljici in mostu čez Savo pri Lancovem. Tov. Zrnec, tudi eden prvih varuhov pred požari, je bil odlični kovač in je skrbel za popravilo orodja. Prav zaradi svojega izjemnega znanja je moral leta 1941 oditi v Nemčijo in je tam delal vse do leta 1944, ko je prišel domov na dopust. S prijatelji je odšel v partizane, bil ujet v Škofji Loki in kmalu nato ustreljen. Istega leta je bil po dobrem mesecu partizanovanja nad Idrijo ustreljen še eden prvih gasilcev, tov. Podobnik.

Po končani vojni je bilo najprej treba obnoviti domove in tovarne, zato so se preživeli z vnemo, čeprav večkrat lačni, lotili tega težaškega dela. Koncem leta 1945 pa je spet izbruhnil požar, tokrat na gospodarskem posloplju pri Vidicu. Gasilci so ga lahko le opazovali, saj je bilo spet bistveno pomanjkanje opreme in vode. Takrat se je gasilcem, takoj po vojni se jih je zbralo kar 24, zdelo nujno potreb-

no zgraditi gasilski bazen za vodo. Ker so na Prešernovem vrtu kopali gramoz, je bila tam izkopana dokaj velika jama in kot nalašč za bazen. Lastnica zemljišča je jamo gasilcem odstopila brezplačno, »župan« Lesc, tov. Kumer, pa je organiziral dobavo materiala za gradnjo, medtem ko so vse delo opravili gasilci in občani sami. Veliko težav so imeli z napeljavo vode v bazen, saj se je le-ta nahajala preko ceste. Gasilcem je pomagal radovljiški Vodovod, ki je pod vodstvom tov. Franca Kunstelja napeljal vodo v bazen brezplačno. Gasilsko društvo iz Radovljice je z odobravanjem spremljalo dejavnost Leščanov, saj se je tako manjšalo število njihovih intervencij v tem okolju. Vendar so s tem bazenom gasilci v primeru požara lahko pokrivali le del vasi, zato so se lotili še ene postavitev bazena, in sicer so ga zgradili iz vojaškega bunkerja. Le-tega je odstopila takratna vojaška komanda, za napeljavo vode pa je spet poskrbel radovljiški Vodovod.

Že leta 1945 so Leščani od UNRRE dobili 2,5 tone težko črpalko za gašenje. Ker v tovarni ni bilo tako velikega prostega prostora za hrambo le-te, so jo za nekaj časa shranili kar v skladišče. Uprava podjetja se je odločila za gradnjo prostorov za hrambo gasilske opreme, istočasno pa še za gradnjo 240 m³ velikega gasilskega bazena v tovarni. Pri učenju gasilskih veščin so ogromno pomagali gasilci jeseniške Železarne, in sicer brezplačno. Vsak teden so izmenično hodili po službi v Lesce in člane gasilskega društva učili teoretičnega in praktičnega znanja. Gasilci so se naučili toliko, da so leta 1951 zmagali na gorenjskem tekmovanju in leto kasneje zastopali Gorenjsko regijo na republiškem tekmovanju v Krškem. Tja so se peljali z vozilom ra-

dovljiškega gasilskega društva, prehrano pa so si, razen kosila organizirali sami. Uvrstili so se na peto mesto in dobili diplomo, kar je za takratne razmere velik uspeh.

V tem času so gasilci dobili novo motorno brizgalno rakovico, težko prejšnjo brizgalno pa je takratni direktor tovarne podaril Šolskemu letalskemu centru Lesce. Rakovica je bila precej kvalitetnejša, vendar je bil zaradi vžiganja le-te strojnik vedno v nevarnosti.

Tudi ostala podjetja v Lescah so bila zainteresirana za požarno varnost in tako so gasilci Verige tudi tam pregledovali gasilske aparate in izvedli

gasilske vaje. Vse to delo so gasilci opravljali v dobro svojega društva, saj so le na ta način lahko kupili boljšo opremo. Imeli so tudi obvezne preglede hidrantov, da so člani gasilskega društva v primeru požara točno vedeli, kje se le-ti nahajajo.

Leta 1964 so gasilci dobili novo motorno brizgalno Soro, s katero so še danes zadovoljni, rakovico pa s podarili gasilskemu društvu Podhom. Ob tridesetletnici obstoja gasilskega društva so dobili nov papor, ki ga je razvila direktorica Gorenjke, spominski trak pa je pripel direktor Verige.

se nadaljuje

Dejavnost Leških godbenikov

Leto 1985 je bilo za nas godbenike jubilejno leto, saj je 15. februarja 1985 poteklo natančno 30 let od ustanovnega občnega zbora. O našem 30-letnem delu je bilo že dovolj napisanega, zato naj danes opišem dejavnost v letu 1985.

Skupno je bilo 157 nastopov in rednih vaj, od tega 22 pogrebov, 34 nastopov in 102 redni in izredni vaji. To so samo številke, vendar za naše amatersko delo le nekaj pomenijo. Bolj podrobno pogledjmo meseca julij in avgust, ki sta znana po rednih dopustih.

Koncerti:

3. 7. 1985	Lesce-Šobec	Pred praznikom Dnevom borca povorka po kampu in dveurni promenadni koncert
13. 7. 1985	Bled	Promenadni koncert v Zaki
21. 7. 1985	Lesce-Šobec	Pred dnevom vstaja povorka po kampu in promenadni koncert
1. 8. 1985	Bled	Promenadni koncert pred festivalno dvorano
2. 8. 1985	Lesce hipodrom	Otvoritev vodovoda
4. 8. 1985	Bled	Kmečka ohcet — promenadni koncert na prireditvenem prostoru
11. 8. 1985	Bled	Plavalni maraton kaveljc-korenina, koncert pri kazini
17. 8. 1985	Završnica	Živinorejski bal
18. 8. 1985	Begunje	Otvoritev gasilskega doma — proslava, po zaključku promenadni koncert
24. 8. 1985	Begunjščica	Izlet na Roblekov dom

Pogrebi:

22. 7. 1985	Breznica	2. 8. 1985	Kropa
24. 7. 1985	Bled	19. 8. 1985	Lesce
25. 7. 1985	Radovljica	30. 8. 1985	Lesce
30. 7. 1985	Lesce		

Za godbenika, ki je vse to opravil po svojem rednem delu, tako obremenitev komaj še lahko imenujemo hobi. V šali godbeniki pravijo, da njihove žene in matere samo še perejo srajce, kaj več pa od njih nimajo.

Poseben problem je igranje na pogrebi v zimskem času. Pogrebi so navadno ob 15. uri ali 15.30. Ker smo vsi zaposleni, nastaja problem, kako do te ure priti na mesto pogreba, saj je treba prej še kositi in se dostojno obleči. Godbeniki smo iz različnih krajev: iz Begunj, Radovljice, Lipnice, Ribnega, Žirovnice, Blejskega sela, Hraš in iz Lesce. Ob pogrebi se najprej zberemo v Lescah, od tam gremo na kraj pogreba. Pri pogrebi predstavlja poseben problem cerkveni obred. To velja za tiste primere, ko se obred opravlja med

pogrebom in ponekod traja skoraj celo uro. Godbeniki predlagamo, da se v vseh primerih ta del verskega obreda opravi po pogrebu tako kot je to sedaj praksa pri pogrebi v Radovljici in na Bledu, kjer ni cerkve v neposredni bližini pokopališča. To ni naša posebna »kaprica«, pač pa (posebej pozimi) nuja, kajti pred kratkim se nam je primerilo, da so nam ob čakanju pred cerkvijo zamrznili inštrumenti in nismo dokončali obreda.

S tem ne želimo nikogar razburjati, povedati želimo le naše težave, ki so pripeljale k temu, da se mnogi godbeniki ne udeležujejo pogrebov, kar lahko pripelje do resnih težav, kajti ni toliko pomembno število godbenikov, kot ustrezna sestava orkestra.

Jože Avsenik

Neodgovorno - odgovornemu Pravice iz pokojninsko invalidskega zavarovanja po 1. 1. 1986 do prve naslednje uskladitve

Ob vsem tem paberkovanju glede uvodnikov v tovarniškem glasilu si naj vzamem pravico in se še sam spustim v to, za nekatere jalovo prerekanje.

V odgovoru tovarišici B. v prvi letošnji številki, so to samo bolna razglabljanja in žalostna analiza nekega urednika. In tako se bom priključil tej »Dinastiji«, za kar je tov. B. našla res pravi naslov za te zadeve. Predno pričnem s svojim samogovorom o teh tvojih enkratnih, v določenih primerih in do določenih oseb celo nesramnih opazk, (kar vsekakor ni dostojno za nekdanjega neamaterskega študenta) naj bralcu kar sam priznam mojo skromno izobrazbo. Čisto amatersko sem se komajda prikopal do poklica. Priznanje je zaradi tega, da ti odzvamem priložnost primerjanja najine izobrazbe. Toda nekaj sem pridobil brez vseh donečih akademskih naslovov, kar pa nekaterim prej omenjenim njihovo naravo ne more spremeniti noben naslov. Trikrat lahko ugibaš kaj.

Pa naj se vrnem nazaj v lansko leto, kjer je bilo iz tvojega pisanja pričakovati, kar si tudi sam nakazal, odkrit vpogled v tiste sloje našega kolektiva, katere imenuješ s tipalkarji, dušebrižniki, itd. Toda iz vsega tega grmenja se ni rodila niti miš. Odstopil si od odlične in za današnje razmere prave poti, katero si si sam zakoličil ter odstopil od bistva. Dotični pa še naprej lajajo in vse gre po starem. Za tebe ni problem, kdo je tipalkar — dušebrižnik in njim podobni, za tebe niso bistvo imena ljudi, ker so in bodo vedno uspevali. Toda uspevajo zaradi takih, ko si ali pa smo v večini vsi, ker se v takih kriznih obdobjih dela z njim preveč z odstopanji. Pa tako korajžno si vse zastavil in si mislim, da pripadaš proletariatu in si torej VEST delavskega razreda.

Morda te razumem, toda vseeno se sprašujem, zakaj? Prav v tistem obdobju je bilo toliko polemik in govora o zloglasnem 133. členu zakona o javnem informiranju. Ker pa se je od toliko pričakovanega uresničilo zelo malo, si morda tudi ti iz tega razloga utihnil, se posul s pepelom ter v vse

to zamešal še nekega Principa. Vsekakor je veliko lažje in brez skrbi proti povratnim ukrepom, če se nekje javno polemizira o nekem Frančku pironančku ali o Frančku pijančku in nenazadnje primerjati svojo izobrazbo z nekim po plačilni in morda tudi družbeni lestvici nižjim. Daj no, ne bodo to, kar nisi in že reci bobu bob.

Ob vsem tem se mi poraja vprašanje, koga naj obsojam, koga naj imam za saboterja, komu naj ploskam, komu živžgam. Tebi, ki si nedosleden ali pa nepošteno pošten ali tišti, v gosto meglo zaviti tovarniški eliti. Le-ta bo še naprej zaradi takega pristopa do nje rovarila znotraj in zunaj našega plota.

Dotaknem naj se še ene tvoje prelepe cvetke. Zakaj tako dvoumno oznanjaš s svojim skorajšnjim odhodom — odpovedi iz podjetja? Vsaj to lahko brez skrbi javno označiš, tako pa nas pušči v golem upanju in pričakovanju tega, za nekatere veselega, pa tudi za koga žalostnega trenutka. Saj vem, da ni vse odvisno od tebe, ker nisi edini in sam bog v tej naši solzni dolini.

Tako, tov. urednik, za ta moj prvi nastop v Verigi naj bo dovolj. V primeru, da ti je všeč, prosim za moralno podporo. Ha—ha—ha! Seveda bi se še kdaj oglasil, saj razen že omenjene EBR agencije deluje v tovarni še katera in bi se še našlo kaj primerno nepriemnega za na papir.

Kar pa se honorarja tiče, sem ga sprva namenil v korist tovarniškimi mladincem — kam (mislim, da ta moj naziv ni zadušljiv). Ob prebiranju potopisa o strokovni ekskurziji članov DIATI pa namenjam denar temu društvu. Tako bom tudi sam neposredno prispeval v naložbo, ki se v naši DO še kako obrestuje in s tem tudi pomagal k razvijanju osebnega znanja in obzorja naših članov.

Delovni pozdrav, zaenkrat še anonimen — Franček!
PRIPIS UREDNIKA:

Tema, ki se je lotevaš, čeprav prvič, je že dovolj premleta, zato predlagam preskok na kakšno aktualno temo tovarne ali česa drugega.

Urednik Miloš Janša

Kdaj bomo letovali, če se bomo prijavili na pošten način!

Bliža se pomlad, z njo pa tudi čas prijavljanja v naše prikolicice ali dom v Crikvenici. Nekateri se bomo prijavljali na pošten način, drugi pa na nepošten. Vsako leto pred prijavljanjem izide informator, ki nas seznanja z vsemi pravili in možnostmi letovanja. Na žalost pa to velja le za tiste, ki nimajo poznanstva, da bi nam pogledali skozi prste.

Pri nas imamo vse vrste odborov in komisij, vendar kadar kaj rabiš, ne more nobeden nič ukrepati.

Preteklo sezono so letovali v naših prikolicah tudi tuji gostje, ki se niso pošteno prijavili, vendar niso bili kaznovani. Želim, da bi kazen veljala za vse ali za nobenega.

Milica Ambrožič

Posredujem povratno informacijo z zadnje seje skupščine PIZ Slovenije in še nekatere odgovore za najpogostejša vprašanja naših delavcev s tega področja.

Ugotovljeno je, da je znašal v letu 1985 povprečni osebni dohodek na zaposlenega delavca na območju SRS 54.967 din, kar pomeni 98 odst. povečanje v primerjavi z letom 1984.

Za bralce našega glasila je zanimiva primerjava povprečnih mesečnih OD, doseženih na območju SRS s povprečnimi mesečnimi osebni dohodki v Verigi. V pokojninsko osnovo se namreč všteva mesečno povprečje OD kateregakoli zaporednega, strnjene desetletnega obdobja od leta 1966 do 1985. Osebni dohodki delavca iz prejšnjih let, ki se vštevajo v pokojninsko osnovo se preračunavajo na raven osebnih dohodkov po spodaj prikazanih valorizacijskih količnikih:

Povprečni OD SRS v din	Povprečni OD VERIGA	Valorizacijski količnik
1966	824	731.16
1967	910	828.25
1968	997	854.45
1969	1.148	1.070.99
1970	1.376	1.353.79
1971	1.643	1.624.51
1972	1.935	1.875.30
1973	2.241	2.092.50
1974	2.815	2.898.96
1975	3.521	3.774.82
1976	4.068	4.125.67
1977	4.844	4.567.55
1978	5.903	5.327.94
1979	7.393	7.021.10
1980	8.767	8.476.95
1981	11.404	11.279.48
1982	14.365	13.607.73
1983	18.259	17.414.68
1984	27.762	26.742.60
1985	54.967	54.594.00

Opomba: Podatek velja za povprečni dohodek na zaposlenega v Verigi brez nadur in pogodbenega dela.

Ob upokojitvi

V začetku marca se je upokojil Milan Vrečko iz TOZD Sidrne verige.

V Verigi se je zaposlil 1969 v žicovleku. Skoraj deset let je bil žičar na stroju za vlečenje drobnih žic. Ob delu je napravil interni izpit za urejevalca in tako je potem lahko svoje znanje uporabil kot brusilec votlic in pripravljalec orodja za valjanje žice. Svoje delo je opravljal v redu in se mu za to zahvaljujemo.

V pokoju pa mu želimo še veliko zdravih let, da bi čim dlje lahko užival v svojem »konjičku«.

Sodelavci

Zahvale

Ob boleči in mnogo prerani izgubi mojega nečaka JOŽETA VALANTA se iskreno zahvaljujem tovarni VERIGA LESCE za podarjeni venec, govorniku za poslovlilne besede, nosilcu prapora in godbi na pihala ter sodelavcem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Pepca Žemva

Ob izgubi drage mame JELKE GLOGOVAC se najlepše zahvaljujem sodelavcem in OO sindikata DSSS za podarjeno cvetje in denarno pomoč. Obenem se zahvaljujem vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Miro Glogovac

Ob smrti moje sestre se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Sidrnih verig za denar namesto venca in za izrečena sožalja.

Anton Červ

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Kovačnice za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Ivanka Hatič

sklepu skupščine 19. 2. 1986). Pokojnine odmerjene od najnižje pokojninske osnove (zajamčene pokojnine) se uskladijo tako, da se odstotek povečanja uskladi na dejansko odmerjeno zavarovančevo pokojninsko osnovo in se primerja z najnižjo pokojninsko osnovo. Izplačuje se pokojnina, ki je za zavarovanca ugodnejša.

Dosedanja povečanja pokojnin v letu 1985:

1. 6. 1985 za 22 odst., 1. 8. 1985 za 20,75 (najprej 15 odst., nato še 5 odst.), 1. 12. 1985 6 odst., nato še 5,3 odst., s 1. 1. 1986 še 14 odst. in po sklepu skupščine 19. 2. 1986 še za 5,63 odst., kar predstavlja dokončno uskladitev pokojnin za leto 1985.

Najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo (35 let ženske, 40 let moški) znaša trenutno 34.492,32 din (t. j. 85 odst. od pokojninske osnove 40.479,21).

Upokojencem, ki jim je bil za izračun pokojninske osnove upoštevan osebni dohodek iz leta 1985 (upokojeni po 1. 7. 1985), oz. je bilo to leto njihovo zadnje leto dela, se pokojnine povečajo za 46,8 odst. (po

VARSTVENI DODATEK

Pravico do varstvenega dodatka imajo starostni, invalidski in družinski upokojenci, če njihovi dohodki, skupaj z dohodki družinskih članov ne presegajo mesečno 28.652 din na posameznega družinskega člana (letno 343.824.000 din). Med dohodke se štejejo tudi dohodki iz kmetijstva (osnova katastrski dohodek) ter ugotovljen dohodek od letnega poseka lesa.

DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO

Upravičenci so starostni, invalidski in družinski upokojenci, ki jim je neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba za opravljanje vseh življenjskih potreb (nepokretni, slepi) pomoč pa znaša od 1. 1. 1986 dalje 23.000 din na mesec.

Upokojencem, ki jim je potrebna pomoč za opravljanje večine življenjskih potreb pa pripada dodatek v višini 11.500 din.

Upokojenci uveljavljajo to pravico preko lečečega zdravnik.

Invalidom na drugem ustrezem delu (III. kategorija) bomo dokončno odmerili nadomestilo za leto 1985 po zaključnem računu na osnovi zahtevkov SPIZ.

Lidija Svete

Že res, da je mladenka mična, zala... a kadar delaš, glej jo skoz očala!

8. marec — dan žena

Tako kot vsako leto je bila tudi letos 7. marca ob 18. uri organizirana proslava v okviru dneva žena. Proslava je bila v avli osnovne šole F. S. Finžgarja v Lescah. Čeprav nam je vreme nagajalo, se je kljub temu zbralo precej žena.

Letošnji program so pripravili osnovnošolci in mladinska organizacija krajevne skupnosti Lesce.

Že pri vstopu v avlo sta naše matere pozdravila z nageljnomo pionirja v narodni noši. Program se je začel s klavirsko skladbo, ki jo je izvajala mladinka Irena. Nato se je zvrstil šolski program, ki je ogrel srca naših mamic. Učenci in učenke iz višjih in nižjih razredov vključno s pevskim zborom so svoj program lepo izpeljali do konca.

Med njihovimi recitacijami je imel govor tov. Zlatko Mali, ki je orisal smisel praznovanja dneva žena. Skupaj s tov. Meršolom sta podelila priznanja najzaslužnejšim krajan- kam za delo in trud na področju krajevne skupnosti.

Za zaključek proslave so poskrbeli še mladinci z recitacijami (Dare, Petra, Jelka), aplavz pa sta zaslužila Aleš in Alenka, saj sta s svojim petjem navdušila celotno občinstvo. Po mnenju večine je bila najlepša pesem Mati, ki sta jo zaigrala in zapela na koncu proslave.

Razstava ročnih del

Kljub ne preveč dobri informiranosti o razstavi ročnih del naših krajanek se je razstave udeležilo kar precej obiskovalcev. Ročna dela so bila razstavljen v Centru tri dni in

lahko rečemo, da so bila zelo lepa.

Vse, kar so razstavljale naše krajanke, je bilo zelo okusno aranžirano in urejeno, tako da mi ni žal, da sem si to ogledal. Pogrešal sem samo kakšno ročno delo mladink, saj se tudi one prav gotovo ukvarjajo z ročnimi deli. Dodal bi samo še to, da so se žene zelo potrudile, čeprav zato verjetno niso bile nagrajene.

Mislím, da bi v bodoče KS lahko za tako prizadevnost našla tudi kakšno priznanje ali pohvalo.

Danilo Dvoršak

8. MAREC

Leto je okrog in spet je prišel dan, posvečen ženam, materam in dekletom. Tudi leto je komisija za kulturo v Verigi organizirala ženam prijetno urico praznovanja v naši menzi. Pred vhomom v menzo smo dobile rdeč nagelj, nato obilno malico, za katero so se naše kuharice izredno potrudile. Sledilo je presenečenje, ko so v menzo prihajali drug za drugim pevci DPD Svoboda F. Prešeren iz Žirovnice ter nam zapeli nekaj čudovitih pesmi. Nato so pripravili lep kulturni program otroci male šole in otroci oddelka »veveric« iz otroškega vrta Lesce pod vodstvom skrbnih tovarišic — vzgojiteljic, katerim se najlepše zahvaljujem za njihov trud. Žal pa je ves nastop malo motil ropot krožnikov, zato mislim, da bi v bodoče odnašali nazaj pladnje po končani prireditvi, kar bi bilo tudi za nastopajoče bolj prijetno.

Vanda Hozjan

Občinska sindikalna prvenstva

V letošnjem letu so se že pričela občinska sindikalna prvenstva, ki se vrstijo skozi vse leto. Tudi tokrat je na sporedu devet tekmovalnih disciplin, in sicer:

veleslalom — marec
kegljanje, borbene partije — marec
odbojka — april
streljanje z zračno puško — maj
mali nogomet — junij

Lani manj nesreč

Po podatkih so tozdi v minulem letu prijavili 78 nesreč pri delu, torej precej manj kot v letu 1984, ko je bilo prijavljenih 121 nesreč. Iz statističnih podatkov, ki so nam na voljo, smo zaključili, da je skoraj polovica od skupnega števila nesreč takšne resnosti, da so trajale le do deset dni bolniške odsotnosti.

Največ nesreč smo lani zabeležili v Sidrnih verigah (20), najmanj nesreč pa se je zgodilo v Orodjarni (1). V ostalih tozdih je bilo številčno stanje prijavljenih nesreč naslednje:

Verigarna 16, Vzdrževanje 15, Kovačnica 10, Vijakarna 8, TIO 5, skupne službe 1.

Poleg doseženih uspehov ne smemo prezreti nekaterih znanih slabosti, da se že ob znanih gospodarskih težavah poskušajo v nekaterih tozdih s povečanim tempom dela in s podaljševanjem delovnega časa preko dovoljenih 12 ur dosežati boljši proizvodni rezultati. Večji proizvodni rezultati

ti se še vedno iščejo bolj v neposredni proizvodnji, kot pa v boljši organizaciji dela. To pa je vsekakor eden od pomembnih elementov za doseganje višje stopnje varnosti v naših tozdih. Pri uvajanju novih tehnoloških postopkov se še vse preveč zapostavlja varnost delavcev, ki se kažejo predvsem v enostranskih proizvodnih ukrepih, ki gredo pogosto na škodo psihofizične kondicije delavcev. Tudi v praksi se še vse prevečkrat srečujemo z razlago ob začetnih zagonih proizvodnih procesov z izjavami: »Tako je bilo v projektu...« ali »nevarnost škodljivega vpliva projektant ni predvidel...«

Vsa dosedanja praksa in tudi pomembni uspehi na področju humanizacije dela, ki so bili doseženi v minulem letu, so vsekakor dragocene izkušnje, na katerih lahko načrtujemo naše bodoče aktivnosti.

SVD

Novost na tržišču za boljšo zaščito rok

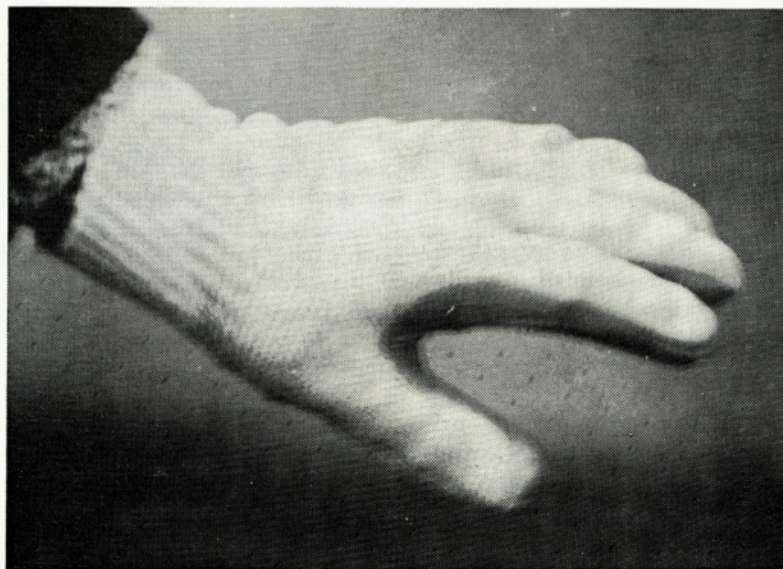
Na zadnjem posvetovanju varnostnih inženirjev in tehnikov na Bledu so nam pri prikazovanju zaščitnih sredstev predstavili nove in zanimive varovalne rokavice.

Po informacijah bo nov program pletenih rokavic, prekritih z gumo, začela izdelovati tovarna usnjenih izdelkov iz Slovenj Gradca, ki je specializirana organizacija z večletno tradicijo. Kot vidite na sliki je nova pletena varovalna rokavica prekrita s plastjo dezirane gume in je izredno primerna za vsa težja dela. Preizkusni testi v različnih gospodarskih dejavnostih so pokazali, da je njena življenjska doba tri do štirikrat daljša od usnjene rokavice.

Da bi si ustvarili še boljšo predstavo, naj navedemo še nekatere pomembne lastnosti rokavic: izredno so odporne proti mehanskim poškodbam, hrbtna stran omogoča dobro zračenje, rokavice lahko peregemo pri 40 °C, guma na dlani onemogoča drsenje pri prijemu mokrih predmetov, primerno so za delo pri nižjih temperaturah. Rokavice bodo izdelovali v dveh velikostih.

Pletene rokavice, prekríte s plastjo dezirane gume, so novost na jugoslovanskem tržišču in predstavljajo resnično kvaliteten premik na področju osebne varovalne opreme.

SVD

plavanje — julij
namizni tenisi — oktober
kegljanje — november

Sistem tekmovanja bo enak prejšnjemu letu, to pa pomeni, da bodo delovne organizacije razvrščene v tri skupine, in sicer do 100 zaposlenih, od 100 do 400 zaposlenih in nad 400 zaposlenih. Na zaključni prireditvi bo občinski sindikalni svet v mesecu decembru podelil pokale. Najboljši posamezniki pa bodo na vsakem tekmovanju prejeli medalje.

Tekmovanje v smučarskih tekih je bilo po večkratni odločitvi 2. marca na Lipcah. Tudi tokrat termin ni bil najbolj primeren, saj je bil istočasno tudi trnovski maraton. Zato je bila udeležba bolj skromna kot pa je bilo pričakovati.

Naša ekipa je kljub majhnemu številu tekmovalcev (18) osvojila solidno tretje mesto. Škoda zaradi udeležbe, saj so taka tekmovanja namenjena množičnosti.

Rezultati:

Ženske od 28—35 let		
1. Cvetko Marinka, Veriga		19,13
2. Pirnat Marinka, Z. D. Boh. Bistrica		19,38
3. Pfajfar Anica, Elan		20,34

Ženske nad 35 let		
1. Cerkovnik Ivanka, Lip Bled		18,55
2. Ristič Albina, Lip Bled		19,51
3. Vavpotič Olga, Elan		20,30
6. Pogačnik Janika, Veriga		21,21

Moški do 27 let		
1. Kosmač Janez, Lip Bled		14,03
2. Lapajne Mirko, Lip Bled		14,56
3. Kopač Srečo, Veriga		15,14

Moški od 28 — 35 let		
1. Bugar Marjan, Veriga		14,16
2. Kovačevič Dane, Veriga		16,55
3. Rakuš Mirko, Lip Bled		17,15

Moški od 36 — 45 let		
1. Kobilica Pavel, GG Bled		15,55
2. Pogačnik Zdravko, Iskra Otoče		17,03
3. Malej Janez, Lip Bled		17,11
5. Janša Miloš, Veriga		17,19

Moški nad 45 let		
1. Novak Anton, Veriga		16,26
2. Lapajne Franc, Lip Bled		18,00
3. Skumavec Frido, Veriga		18,08
10. Pogačnik Matko, Veriga		21,14

J. Varl

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

Splošni sektor:
Triplat Mira

Kovačnica:

Ribarič Andrej,
Osojnik Rozana,
Stanko Branko,
Mrak Peter Julijan

Vijakarna:

Lapuh Iztok

Sidrne verige:

Kočevar Mojca,
Zupan Marko,
Majetič Jernej,
Žumer Jakob

Orodjarna:

Vujkovič Rada

TIO:

Lepoša Nada

Prišli iz JLA:

Verigarna:

Ravnikar Boris,

Vijakarna:

Halečević Sejdo

Vzdrževanje:

Legat Janko

TIO:

Paterman Branko

Tehnični sektor:

Ropret Janez,
Kralj Borut

Odšli v JLA:

Verigarna:

Sovinc Darko,
Kocijančič Rok

Sidrne verige:

Kamenšek Darko

Prenehali z delom:

Kovačnica:

Žagar Bogdan,
Ovsenek Andrej

Vzdrževanje:

Langus Severin

Vijakarna:

Babača Suada,
Ažman Ciril,
Izlakar Marija

Verigarna:

Gatej Romana,
Resman Marija,
Bernard Ivanka,
Zečević Vidan

Orodjarna:

Pogačar Branko,
Lepoša Nada

Sidrne verige:

Stojanovič Zoran,
Žaberl Marjan,
Vrečko Milan

TIO:

Lilek Silva,
Svetina Janez

Finančni sektor:

Malej Marija

Poročili so se:

Đukić Radinka iz Vijakarne

Fikfak Marjan iz Vijakarne
Ptiček Mojca iz Splošnega sektorja

Cerkovnik Zdenka iz Verigarne

Rodili so se:

Dvoršak Vojku iz Orodjarne sin Jaka

Kolman Pavlu iz Orodjarne sin Denis

Seferović Ramizi iz Vijakarne in Seferović Devadu iz SKK hči Saida

Logar Borisu iz Vzdrževanja sin Jaka

Kopač Damjani iz Finančnega sektorja in Kopač Srečku iz TIO hči Katja

Valjavec Nevenki in Valjavec Slavku iz Komercialnega sektorja hči Anja

Černe Romanu iz Orodjarne sin Aljaž

Vidic Zori iz Verigarne sin Tadej

Kadrovska služba

Naši športniki — Franci Petek

Ravnatelj nam je po zvočniku sporočil veselo novico. Učenec iz 8. razreda, Franci Petek, je na državnem prvenstvu v smučarskih skokih za starejše pionirje dosegel prvo mesto. Kdaj? Kje? V Braslovčah, v nedeljo, 23. 2. 1986.

Med odmorom sem ga poiskala in mu zastavila nekaj vprašanj.

Kdaj si prvič stopil na smuči?

Prvič sem stopil na smuči, ko sem bil star tri leta. Za to me je navdušil brat Tadej.

Kdo pa te je navdušil za skakanje, kdaj si se začel ukvarjati s tem športom?

Ko sem hodil v četrti razred osnovne šole, je prišel k nam na obisk Franc Legat, ki je imel dobre veze s klubom. Mimogrede me je vprašal, če bi tudi jaz skakal. Takoj sem bil ves navdušen in ker sta bila tudi starša za to, sem še isto leto začel trenirati.

Sedaj torej treniraš že štiri leta. Kako se počutiš v trenutku, ko se spustiš po zaletišču?

Super! Zame ni večjega užitka, kot se spustiti po zaletišču. Priznam, da me je bilo v začetku malo strah, toda z leti treniranja sem si pridobil korajžo.

S svojim rezultatom si gotovo zadovoljen.

Sem, seveda. Boljšega ne bi mogel pričakovati!

Kakšni so tvoji načrti za naprej?

Sedaj sem v B reprezentanci. Rad bi se prebil v A reprezentanco.

Oglasil se je šolski zvonec. Franciju sem se zahvalila za pogovor in hitro stekla v svoj razred, da bi se pripravila na uro.

Tanja Podgornik, 7. b
novinarski krožek
OŠ F. S. Finžgarja Lesce

Janku Čimžarju v spomin

4. marca 1986 smo se gasilci Verige z žalostjo v srcih za vedno poslovilo od tovariša Janka Čimžarja, dolgoletnega člana našega industrijskega društva SŽ Veriga.

Leta 1952 se je zaposlil v Verigi in je opravljal različna težaška dela v strojni kovačnici. Že po dveh letih zaposlitve v Kovačnici se je resneje ponesrečil pri rezanju pločevine in je zaradi tega postal invalid. Do upokojitve leta 1968 je bil zaposlen kot rezalec na krožni žagi in nazadnje kot skladiščnik polproizvodnje.

V prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Veriga je pristopil leta 1952 in je bil za vestno delo večkrat odlikovan in pohvaljen. Bil je zelo prijeten družabnik, tovariš, prežet gasilec in sodelavec.

Ob zadnjih naših srečanjih ni nikoli tožil o svojih osebnih

težavah — boleznih. Zato smo bili toliko bolj prizadeti ob sporočilu o njegovi smrti.

Gasilci obljublamo, da bomo nadaljevali njegovo delo, skrbeli za požarno varnost, tovarištvo — vse nas obvezuje, da bomo njegovo delo nadaljevali in spoštovali njegov spomin.

Industrijsko gasilsko društvo SŽ Veriga

Ob smrti dragega moža in očeta JANKA ČIŽMARJA se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz Kovačnice, tov. Ažmanu za poslovilne besede ob odprtem grobu, godbi, vsem organizacijam za denarno pomoč in venec ter izrečena sožalja.

Zahvaljujemo se tudi hišnemu svetu Koroške št. 2 in 4 za denar, posebno pa za pomoč Ivanki Dijak.

Žalujoci:

žena Antonija, hčerki Brigita in Darinka z družinama ter vsi njegovi

ZAHVALE

Ob smrti mojega očeta ANTONA TAVČARJA se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TIO za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujem skupini na mon-taži za denarno pomoč.

Jože Tavčar

Ob smrti dragega očeta ANTONA TAVČARJA se najlepše zahvaljujemo OOZS Kovačnice za vence in izrečeno sožalje. Najlepša hvala tudi godbi na pihala za njihovo spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob smrti mojega očeta FRANCA DEŽMAN se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebno hvala za denarno pomoč sodelavcem remontne delavnice. Hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

sin Tomaž

Ob smrti mojega očeta se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Kovačnice za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Vera Stražišar

Ob boleči izgubi drage mame FRANČIŠKE FRELIH si iskreno zahvaljujem DO Veriga — Verigarni za podarjeni venec in izrečeno sožalje.

sin Vinko

Ob boleči in nenadni izgubi drage mame se zahvaljujem Orodjarni za denarno pomoč namesto venca. Posebej se zahvaljujem tudi ožjim sodelavcem brusilnice.

hčerka Štefka Mali z družino

ZAHVALE

Ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz Vijakarne in ožjim sodelavcem za lepa darila in izkazano pozornost.

Vsem želim še naprej mnogo delovnih uspehov, sreče in zdravja.

Marija Izlakar

Ob upokojitvi in življenjskemu jubileju se zahvaljujem sodelavcem Verigarne za darila in lepe želje. Vsem sodelavcem Verige želim v prihodnosti veliko delovnih uspehov.

Romana Gatej

Ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavcem Verigarne za dragocena darila, ki mi bodo v drag spomin. Tudi sindikatu za prisrčno darilo iskrena hvala.

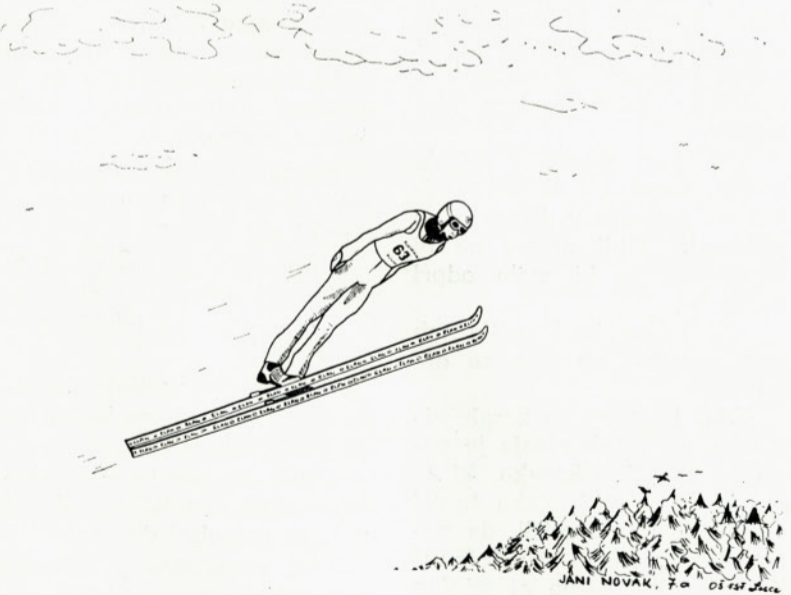
Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Ivanka Bernard

Ob upokojitvi se zahvaljujem sodelavcem za izkazano pozornost in darila.

Vsem želim še mnogo delovnih uspehov.

Milan Vrečko

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarnice — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tisk: Tiskarna Ljubljana.

Alkoholizem

Alkoholizem pomeni odvisnost od alkohola. Alkoholiki so po definiciji svetovne zdravstvene organizacije osebe, ki prekomerno uživajo oz. pijejo alkoholne pijače in je njihova odvisnost od alkohola tolikšna, da razodevajo bodisi očitne duševne motnje oz. manifestacije, ki najedajo njihovo telesno in duševno zdravje, njihove odnose do družbe in njihovo socialno ter ekonomsko vedenje, pa čeprav kažejo le predznake, ki javljajo motnje takega značaja. Zaradi tega so torej tako zasvojenosti osebe že tudi bolniki in jih je potrebno zdraviti.

Študije alkoholizma so pokazale, kako alkoholna zasvojenost nastaja, oblikuje iz običajnega pivca — konstantnega, rednega porabnika alkohola, že alkoholomana — zasvojenca in kako vodi preko tako imenovane kritične faze, kjer se zasvojenec še včasih skuša izkupati izpod oblasti alkohola, v kronični alkoholizem, ki predstavlja tragični konec te razvojne poti.

O pričetku alkoholizma lahko govorimo tedaj, ko prične človek priti naskrivaj in ko se mu poraja skrb, da bi v določenem trenutku ne imel na zalogi dovolj pijače. To že odkriva, da prizadetemu pomeni alkohol nekaj več kot ostalim v njegovi okolici, ki imajo sicer tudi navado piti v okviru utirjenih družbenih navad. Izmikanje razpravljanju oz. pogovoru o pijači lahko v tem primeru smatramo kot odraz bojznosti, da okolica ne bi opazila, da pije na drug način kot ostali. Ko se tem navadam pridružijo še izgube spomina za obdobja alkoholiziranosti, je prizadeti že zabredel v uvodni stadij alkoholne zasvojenosti in ga smemo imenovati alkoholika.

Kaj kmalu zatem se pojavi izguba kontrole nad količino zaužite pijače, to pomeni, da že manjša količina zaužitega alkohola sproži takšno potrebo po nadaljnjem pitju, da preneha prizadeti piti še tedaj, ko mu je nadaljnje pitje onemogočeno zaradi popolne opitosti. V tem trenutku nastopa že prava alkoholna zasvojenost. Govorimo o kritični fazi alkoholizma, pri čemer se aktivirata dva psihična procesa:

1. Proces racionalizacije, ko išče alkoholik opravičila za iztirjanja in slednja najde v družinskih prilikah oz. v delovnih ali splošnih življenjskih pogojih, v katerih živi (opravičevanja lastnih postopkov za vsako ceno). V tem obdobju alkoholik še skuša nadzirati zasvojenost s tem, da si postavlja razna pravila (npr. pred to uro ne bom pil alkohola, pil bom zmerno, naenkrat ne bom naročil več kot 2 dcl), se pa teh pravil praviloma ne drži in izvajanje vedno odlaga na jutri.

2. Proces izolacije, ki ga označuje agresivnost do družin-

in okolice, odmikanje od prijateljev, zanemarjanje službe in ustvarjanje zaloga pijače, zaradi česar mora družina v osnovi spreminiti svoj način življenja. V ranem začetku tega obdobja občuti alkoholik stalne očitke vesti, kar pa se sčasoma prične obračati nazven v obliki sovraštva in maščevalnosti, slednje je še posebej naperjeno proti domačim, kar pa je tudi razumljivo, saj mu domači ustvarjajo občutek krivde že s samim obstojem. Ustvarja si torej zalogo pijač, pričanja se neredno hraniti, to pa v nekaterih primerih že privede v situacijo, ko mora zaradi telesne oslabelosti v bolnico. Vse doslej je alkoholik kljub vsemu pitje omejeval predvsem na popoldanski in večerni čas in se je tudi v okviru svojih moči trudil, da bi ne zanemarjal družine in ostalih dolžnosti, k čemu ga sicer žene zasvojenost. V tem obdobju se pojavlja pod vplivom daljšega trajanja zastrupitve z alkoholom, pešanje spolne moči, kar je ob istem časnem porastu poželenja poseben vplivom alkohola, razlog, da se prične razvijati alkoholna ljubosumnost. Vse bolj in bolj se uveljavljata potreba po jutranjem obroku alkohola. Ta potreba postaja vse pogostejša in vodi v pojav več dni trajajočih pijanosti. To pa že predstavlja prehod v kronično fazo.

Takega vedenja ne prenaša nobeno družbeno okolje in je zaradi tega alkoholik izpostavljen prisilam in kaznim. Dejstvo, da se sedaj s tem sprizajni, ko je popreje počel vse, da bi se temu izognil, kaže na to, da so se morale v njem, prav v tem obdobju, dogoditi pomembne psihopatske spremembe. Tako neprilagodeno vedenje se namreč prične pojavljati šele za nastopom moralno - etičnega propada, ki ga običajno spremlja tudi pešanje inteligenčnih funkcij. Te spremembe označujemo kot osebno deprivacijo alkoholika. Ko je enkrat tako osebno spremenjen, prične posegati tudi po denaturiranem alkoholu, če drugega nima na razpolago (gorilni špinit, šmarnica — metilni alkohol). S tem v zvezi se pojavi tudi znižanje tolerance za alkohol (malo popije, pa je pijan). Prične premore, obhajajo ga nedoločene bojznosti, kar vse pod vplivom zaužitega alkohola začasno izginja, zaradi česar postaja pitje vse bolj hudodušno. V tem obdobju se nekako pri 1/10 alkoholikov pojavijo alkoholne psihoze. Porušijo se ves sistem opravičevanja pred samim seboj in alkoholik končno prizna svoj poraz v boju z zasvojenostjo. Nadaljevanje pitja v takih primerih ponavadi vodi preko nadaljnega propadanja inteligenčnih sposobnosti v popolno demenco.

Marija Zupanc

R. Z.	OPRVLJANJE ČESA NABAVNA	SOBNI GREJNIK ZA OGREVANJE	HIŠNI ČISTILEC	VRSTA ŠPORTNE TEHNIKOV. JADRNIKE	IGRALKA BEGOVIČ	KALIJ	LADJA ZA PREGOV. TEKOČIH GORIV	KRAJŠI MELODIGNI ODLOMEK SORODEN ARISI	PRITOK REKE VAH NA SLOVAŠKEM	KRAJ PRI POREČU		REVIJA ZA MLADE	DRUGO IME ZA FORMOZO
DRAGO REPE											ANTON TOMAŠIČ VEBOVITA POKRAJINA NA ŠVEDSKEM		
FILMSKI IGRALEC NAVARRA						V GR. MIT-MINOŠOVA HČI DIANIZOVA ŽENA							
ŽENSKO IME						SOLI DUŠIK KISLINE IT. IME ZA VIDEM							
M. BOLEZEN IZSTOPANJE PREDNI OBRAT PRAVNE ALI TEBUSKE VOTLINE					ŠOLSKA KAZEN OTOK, OPORIŠČE ZDA NA PACIFIKU						KRALJ ŽIVALI		
KLJUČNI POJEM KITAJSKE RELIGIJE					PRISTANIŠČE V UKRAJINSKI SSR ŽENIN BRAT						KARENINA ZAUPANJE V MOČ BOŽANSTVA		
IVAN TAVČAR				OTROŠKO VOZILO RISANI FILM							ČRNI PTIL Z KRAVAJOM PRAKTIČNI NEPRAVILNO NAROČILO		
HRYAŠKI OGRSKI KRALJ MATIJA								ŠANJE ANGLEŠKO SVETLO PIVO				MUZA UMETNOSTI KOMEDIJE	ČEŠKI KRALJ II PREMISL
TIP ZAHODNIH EVROPSKIH RAKET								REKA V ZAB. KOLUMBIJI ZVE ZDAV. OZVEZDJU ORLA					
	GRŠKA SVE TA GORA	MODERNI PLES GOSTILNICA				TROPSKA RASTLINA Z MESS. LISTI SLOVENSKA PESNICA MUSER						ADORNO THEODOR UČITELJ ETIKE	
ORIENTAL-GROBO DOMAČO SUKNO					GIBANJE ZRAKA MONGOLSKI VLADAR							GRAFIK JUSTIN NORDIJSKA BOŽANSTVA	
ŽENSKA OSEBA IZ FILMA KEKEC										NATKANJE KAREL DESTOVNIK			
ROPARSKI DELFIN SRBIJARICA													
ŽIVLJENSKA RAVEN													PRVI LETALEC

IZZREBANI REŠEVALCI NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

1. nagrada — Čizmič Bajro, Verigarna
2. nagrada — Vovk Anica, komercialni sektor, Tonejc Majda, Verigarna
3. nagrada — Fister Lovro, Verigarna, Veber Olga, komercialni sektor

Račun za telefon

Kadar mama gleda Trefal-tova Srečanja, Dinastijo ali Pesem ptic trnovk, bi Boštjan lahko telefoniral prav na Japonsko ali celo Madagaskar, pa še opazila ne bi.

A tisti večer je bila na sporedu nekakšna okrogla miza in mama je pri priči izključila televizijo, saj nikoli ni marala praznih besed. Boštjan pa je vseeno moral telefonirati. Seveda, Špeli — komu pa? Kolovratil je po stanovanju in ko se je mama spravila k štedilniku, se mu je zdel najprimernejši čas, da smukne v predsobo k telefonu. Še ni zavrtel vseh števil do konca, že mu je mama stala za hrbtom.

»Kaj pa zdaj?« je poizvedovala s pokrovko in kuhinjsko krpo v roki. V tistem trenutku pa se je na drugem koncu žice oglasila Špela.

»Šššt!« je siknil Boštjan.

»Ti boš meni pravil šššt! Kot da račun za telefon ne bi bil že zadosti velik! Zdaj boš pa klepetal s svojimi hopsasa prijatelji!«

»Zdravo!« je dahnil Boštjan v slušalko. »Glede dogovora za jutri...«

»Juri boš kar lepo doma,« se je dalje ogrevala mama in parala Boštjanu živce, »že tako si čisto na tleh s tvojo

angleščino in tudi zemljepis ti škriplje...«

»Kaj da je? Samo radio imam odprt preveč naglas,« je rekel Boštjan in pomenljivo pogledal mamo. Ker pa ga ni hotela razumeti, je pojasnil v slušalko. »Nekdo se igra Watergate.«

»Ti kar govori v šifrah, ampak povej mu, da naj te nikar ne spravlja v disko in na bobnanje. Tudi njemu ne bi škodovalo, če bi malo odprl knjige!«

»Bi lahko jutri prišla ob enih namesto ob treh na drsališče?«

Zdaj je mama za korak odstopila, od presenečenja je pozabila brisati pokrovko, ki jo je držala v roki. Tako torej! Tako daleč smo prišli, da napoveduje randevu po telefonu! Zato je torej račun za telefon tako visok! Zato, ker ta zele-nec vedno viši na njem in po njem daje ljubezenske izjave!

Boštjan jo je pogledal z žgočim pogledom, ki je bil čisto drugačen kot glas, s katerim je govoril v slušalko. A mama je bila bistra in hitro se je vključila v nepredvidljivo situacijo. Tudi ni priplavala po prežganki in v šoli je na roditeljskih sestankih že ničkolikokrat poslušala predavanja

o mladostnikih in zaupanju v družini, zato se je taktično umaknila v kuhinjo kuhat večerjo. Mislila je, da ve vse o svojem otroku, pa se je izkazalo, da ve toliko kot za svojo smrt! No, da. Naposled vsaj ve, odkod tiste gromozanske cifre na računu za telefon. Saj se je sprla že z inkasantom zaradi tega: kako je mogoče plačevati take zneske, ko vendar ona sama skoraj nikdar ne telefonira? Obdolžila je bila pošto, računalnik, banko, nazadnje še vlado, da ji delajo krivico in da ji zaračunavajo napačne zneske. Zdaj vsaj vemo, pri čem smo. Ampak pretreslo jo je pa, pretreslo, tako da bi namesto soli skoraj vsula sladkor v omako.

Boštjan je prišel v kuhinjo, sedel je za mizo in z žlico pozval ob krožnik.

»Veš kaj!« je rekla, »ti le telefoniraj, ampak od zdaj naprej boš račun za telefon plačeval sam!«

»Če mi boš zvišala žepnico, bi se nemara res lahko tako dogovorila.«

»Sicer pa —« je rekla mama, »zakaj po telefonu? Zakaj bi je na pripeljal domov?«

»Ali se šališ?« je vprašal presenečeno.

»Saj nisem nikakršen zmaj. Skuham vama čaja in v shrampi je jabolčni zavitek.«

»Sijajno!« je poskočil Boštjan, »to ji moram takoj povedati!«

Mama je slišala, da znova vrti številke, potem je zaprla vrata za njim in skomignila z rameni: »Zapiši si izgubo v dimnik!« si je zanesljivo zamrmrala.